

ÎNCHEIERE

20 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Svetlana Filincova

examinând admisibilitatea recursului declarat de SA „Termoelectrica”,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a SA „Termoelectrica” către
SRL „Demi-Alitora” privind încasarea penalității,
împotriva deciziei din 06 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul declarat de SA „Termoelectrica” și menținută hotărârea din 23 ianuarie
2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 11 aprilie 2018, SA „Termoelectrica” a depus cerere de chemare în judecată
către SRL „Demi-Alitora”, prin care a solicitat încasarea din contul pârâtului în
beneficiul reclamantului a penalității în mărime de 101 238,89 de lei, pentru perioada
01.10.2017 - 28.02.2018 și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, în baza contractului de furnizare a energiei
termice nr. 1895 din 01.12.2013, între SA „Termoelectrica” în calitate de furnizor și
SRL „Demi-Alitora” în calitate de consumator, s-a stabilit raportul juridic de vânzare-
cumpărare a energiei termice.

În conformitate cu prevederile pct. 2.1., 2.2., 3.2. ale contractului nr. 1895 din
01.12.2013, ca rezultat al asumării obligației, SA „Termoelectrica” a furnizat și
continuă să furnizeze energie termică în apă caldă pentru încălzire, prepararea apei
calde menajere, necesități tehnologice, ventilare până la hotarul de delimitare a
apartenenței de balanță ale consumatorului contractant SRL „Demi-Alitora”,
înaintând consumatorului conturi de plată, în care este reflectată cantitatea de energie
termică consumată pentru luna calendaristică cu divizarea pe tipuri de consum și suma
datoriei pentru energia termică consumată în lunile precedente.

În conformitate cu prevederile pct. 2.1., 4.2.1., 6.1.1. ale contractului de furnizare a energiei termice nr. 1895 din 01.12.2013, SRL „Demi-Alitora” și-a asumat obligația de a achita lunar plata pentru utilizarea energiei termice furnizate de SA „Termoelectrica”. Furnizorul SA „Termoelectrica” a respectat în întregime obligațiile contractuale asumate, spre deosebire de SRL „Demi-Alitora”, care nu-și execută obligațiile contractuale de plată.

Astfel, reclamantul a solicitat încasarea din contul SRL „Demi-Alitora” în beneficiul SA „Termoelectrica” a sumei în mărime de 101 238,89 de lei cu titlu de penalitate, pentru perioada 01.10.2017 - 28.02.2018 și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 23 ianuarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată înaintată de SA „Termoelectrica” a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 25 ianuarie 2019, SA „Termoelectrica” a contestat cu apel hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 23 ianuarie 2019, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Prin decizia din 06 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, apelul declarat a fost respins și menținută hotărârii primei instanțe. S-a încasat de la SA „Termoelectrica” în beneficiul SRL „Demi-Alitora” cheltuieli de asistență juridică în mărime de 500 de lei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a indicat că, analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că concluzia primei instanțe despre necesitatea respingerii acțiunii este justă, având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 Cod de procedură civilă.

În contextul pretențiilor deduse judecării, instanța de apel a reținut că, în conformitate cu prevederile art. 514 Cod civil (în redacția la data sesizării instanței de judecată cu acțiunea sus menționată), obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit dispozițiilor art. 572 alin. (1) și (2) Cod civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform art. 624 alin. (1), (2) Cod civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

Prin clauză penală se poate garanta numai o creanță valabilă.

Raportând normele legale enunțate la circumstanțele cauzei, instanța de apel a considerat că prima instanța just a ajuns la concluzia netemeinicii pretențiilor reclamantei privind încasarea din contul pârâtei a penalității, or, reclamantul nu a demonstrat instanței valabilitatea creanței, în baza căreia se solicită încasarea penalității, adică o pretenție subsecventă celei principale de încasare a datoriei.

Totodată, instanța a apreciat critic argumentul apelului, precum că prima instanță nu a motivat hotărârea prin argumente justificative, limitându-se la expunerea sumară în acest sens. Or, prima instanța corect a menționat că reclamantul nu a prezentat probe pertinente în susținerea poziției sale.

La fel, Colegiul civil a considerat oportun de a reitera prevederile art. 386 alin. (2) Cod de procedură civilă, care indică expres că o hotărâre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale.

Mai mult ca atât, apelantul nu a ținut cont de faptul că apelul are un rol devolutiv, care conferă instanței ierarhic superioare investite cu soluționarea sa – pe lângă atributul verificării legalității și temeiniciei hotărârii atacate – și toate atribuțiile de judecată ale primei instanțe.

Prin urmare, chiar dacă în cazul în care prima instanța a omis să se expună în hotărârea motivată în privința unor înscrisuri, instanța de apel este îndreptățită de a analiza probele prezentate de reclamant în cadrul examinării cauzei în prima instanță, în conformitate cu prevederile art. 130 Cod de procedură civilă.

Față de cele arătate, instanța a considerat ca fiind corectă poziția instanței de fond expusă în hotărârea contestată, precum că revendicarea penalității, la caz, este o pretenție secundară în raport cu o eventuală pretenție de încasare a datoriei, care ar fi principală. Respectiv, revendicarea unei pretenții secundare fără a fi examinată temeinicia unei pretenții principale din care rezultă o pretenție secundară, nu este admisibilă din motivul că planează riscul ca pretenția principală ulterior să fie respinsă în judecată, ceea ce va produce consecințe și efecte juridice negative pentru raporturile juridice dintre părți, dar și pentru practica judiciară.

Chiar și în reclamația expedită în adresa intimatului, apelantul nu a indicat că obligația contractuală de achitare a serviciilor prestate, nu a fost executată, ci este indicat doar că obligația nu a fost respectată în termen, iar în astfel de circumstanțe instanța nu este îndreptățită să admită o pretenție secundară, fără a fi demonstrată temeinicia pretenției principale.

Suma prevăzută prin clauza penală are menirea de a compensa prejudiciul suferit de creditor prin neexecutarea obligațiilor contractuale de către debitor. Pentru aplicarea clauzei penale se cer a fi întrunite aceleași condiții ca și în cazul răspunderii civile contractuale, cu deosebirea că reclamarea clauzei penale presupune neexecutarea unei obligații principale și că atât existența, cât și întinderea prejudiciului, nu necesită a fi dovedite. Creditorul trebuie să dovedească numai existența obligației contractuale și faptul că aceasta nu a fost executată. Însă, în speță, apelantul a demonstrat instanței că într-adevăr, prin contractul încheiat la 01 decembrie 2013, părțile și-au asumat onorarea anumitor obligațiilor, însă nu a demonstrat instanței că obligațiile asumate nu au fost executate de intimat.

Acțiunea reclamantului față de pârât privind încasarea penalității se bazează numai pe un calcul desfășurat al penalității pentru perioada 01.10.2017 - 28.02.2018, în același timp, reclamantul întru susținerea acțiunii înaintate a prezentat instanței și facturi pentru serviciile comunale, care chipurile demonstrează existența datoriei în baza căreia se solicită încasarea penalității, însă instanța nu este îndreptățită de a da

apreciere înscrisurilor respective, dat fiind faptul că, în speță, obiectul litigiului îl constituie încasarea penalității ca rezultat al datoriei neachitate, și nicidecum încasarea datoriei. Or, reclamantul solicitând încasarea datoriei și a penalității pentru neonorarea obligațiilor de plată a mărfii livrate, poate prezenta în instanță facturi sau alte documente în temeiul cărora a fost livrată marfa. Totodată, în calitate de probă pentru încasarea penalităților, poate fi prezentată o scrisoare de garanție semnată de debitor, în care el își asumă obligația de a achita penalitatea în mărime procentuală în cazul întârzierii executării obligațiilor. În speță, însă reclamantul nu a demonstrat existența bazei legale întru admiterea pretenției acestuia de încasare a penalității.

Prin urmare, luând în considerare că pretențiile înaintate de SA „Termoelectrica” nu și-au găsit suport legal pentru admitere, Colegiul a conchis că prima instanță just a dispus respingerea acestora, reținând că, în speță, nu poate fi oferită protecția drepturilor apelantului în modul în care au fost formulate pretențiile, protecția urmând a fi realizată în alt mod prevăzut de Lege.

La 15.08.2019, SA „Termoelectrica” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 06 iunie 2019.

În motivarea recursului a indicat că instanțele ierarhic inferioare au ajuns la o concluzie eronată de respingere a acțiunii, deoarece nu au cercetat sub toate aspectele cauza și nu au fost elucidate elementele justificative în sensul admiterii acesteia, or, faptul că recurentul nu a prezentat calculul datoriei, nu-l scutește de obligația de plată pe intimat, mai mult acesta nu a negat faptul existenței datoriei.

Astfel, a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 06 iunie 2019 și expediată pentru comunicare participanților la proces la 26 iunie 2019 (f. d. 130), Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei din 06 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în termen.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către SA „Termoelectrica”, neîntemeiat și care urmează a fi declarat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în

care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de SA „Termoelectrica”, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenteii cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurenteii, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acesteia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea recursului ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs depusă de către SA „Termoelectrica”.

Astfel, Completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către SA „Termoelectrica”.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Svetlana Filincova